

גליון 6, 11 בפברואר 2009

בחירות, הון ושלטון

ההון מקדש את יציבות השלטון – זה שמבטיח לו שיוכל להמשיך לנצל את העובדים ללא הפרעה. אך כאשר הסתירות החברתיות מעמיקות והשלטון הדמוקרטי אינו יציב דיו – מעתיק ההון את תמיכתו למי שמכונה "איש חזק".

מערכת הבחירות לכנסת ה-18 תילמד, ככל הנראה, כאירוע פוליטי משמעותי ביחסי הון ושלטון בישראל. אולם מאחר שרשימה זו נכתבת עוד לפני הבחירות, לא תהיה בה התייחסות לתוצאות, אלא לנטיות הפוליטיות, שבאו לידי ביטוי במערכת הבחירות עצמה.

בעלי ההון בישראל, כמו בכל מקום אחר בעולם, מקדשים את היציבות הפוליטית, המאפשרת להם להמשיך בניצול המעמדי של העובדים, בצבירת ההון ובריכוז השליטה הכלכלית והפוליטית. כל עוד הם מסוגלים להשיג את היציבות החיונית הזאת באמצעות כלים דמוקרטיים – הם עוטים את גלימת הדמוקרטיה הייצוגית. אך כאשר הסתירות החברתיות מעמיקות, למשל בתנאים של משבר כלכלי עמוק, וכאשר השלטון הדמוקרטי אינו מגלה יציבות מספקת (לטעמם של בעלי ההון) ובחירות כלליות נערכות אחת לשנתיים, במקום אחת לארבע שנים – או אז מעבירים בעלי ההון את תמיכתם למי שיבטיח את יציבות השלטון של ההון גם באמצעים לא-דמוקרטיים ואפילו אנטי-דמוקרטיים. אז זוכה לעדנה פוליטית ותקשורתית אותו "איש חזק", אשר מבטיח "חוק וסדר" ו"אין אזרחות בלי נאמנות".

תמיכתם של בעלי ההון במנהיג זה או אחר ובזרם פוליטי זה או אחר מתבטאת בצורות מגוונות: התגייסות התקשורת הפרטית למתן לגיטימציה לזרם שנראה קודם לכן מוקצה מחמת קיצוניות; השלמה של האליטות הפוליטיות נתמכות ההון עם ירידת כוחן ופזילה גוברת שלהן לברית עם הזרם העולה של "האיש החזק"; ניהול מערכה אנטי-דמוקרטית על-ידי הממסד הקיים, למשל בצורה של אישור חוקים אנטי-דמוקרטיים וגזעניים בכנסת, וזאת באמצעות הרוב הממסדי הקיים.

במקביל קיימת גם התמיכה הישירה באמצעות מימון של מערכות בחירות בידי בעלי הון, אשר גם מפתחים יחסי קרבה וידידות אישיים עם הפוליטיקאים הקיימים וה"מבטיחים", וזאת במטרה שהאינטרסים שלהם יתבטאו בצעדי המדיניות שיינקטו בעתיד.

בהקשר זה מעורר עניין התחקיר של הדר חורש על יחסי הון ושלטון, שראה אור ב"מעריב" בשבוע שעבר, ואשר מבוסס על רשימות התורמים המפורטות, שנמסרו למבקר המדינה. רשימות אלה חושפות טפח מקשריהם האמיצים של הפוליטיקאים ואנשי העסקים.

תרומה למסע בחירות של פוליטיקאי אינה סתם תמיכה ברעיון פוליטי - היא תמיכה אישית באדם עצמו, שיכולה להפוך את הפוליטיקאי לאסיר תודה - כך כתב הדר חורש בכתבתו שכותרתה: "מההון – לשלטון".

לדברי חורש, באמצעות התרומות קונים הנבחרים, פשוטו כמשמעו, את דרכם לכיסא. המימון מאפשר להם לרכוש פליירים, סטיקרים, פעילי שטח ובאנרים באינטרנט, לשכור יועצים ולממן סקרים.

והנה כמה דוגמאות לתרומות שניתנו למתמודדים בפריימריס, שנערכו בשנה החולפת בכמה מפלגות. פרופ' **אבישי ברוורמן**, למשל, ניצל את קשריו הקודמים כנשיא אוניברסיטת בן גוריון בנגב, וזכה לתרומות מבעלי ההון הבאים: הבנקאי היהודי-שוויצרי אדגר דה-פיצ'וטו, הנחשב גדול הבנקאים היהודים; אפרים אילין; מנכ"ל דסק"ש לשעבר דב תדמור; אורית גדיש, יו"ר חברת הייעוץ הבינלאומיתביין אנד קומפני, והרשימה עוד ארוכה.

רשימת תורמיו של השר **יצחק הרצוג**, שנמנה עם הצמרת העסקית כשותף במשרד עורכי הדין הגדול בישראל, הרצוג-פוקס-נאמן, כוללת את המיליארדר צ'ארלס ברונפמן, את הבנקאי מייקל שטיינהראט, את איש העסקים (ידידו של אולמרט) דניאל אברמס, ואת סוחר הנשק דויד קוליץ.

הודעה לקוראי "זו הדרך"

תוצאות הבחירות יפורסמו
בגיליון הבא של "זו הדרך".
דיווח שוטף על מהלך הבחירות והתוצאות מתפרסם
באתר חד"ש www.hadash2009.org.il

ביקורת של האו"ם על מיעוט הסיוע שישראל מתירה להכניס לרצועה

"מספר מטעני הסיוע, אותו מתירים שלטונות ישראל להכניס לרצועת עזה על בסיס יומי, נותר בלתי מספיק, וארגוני הסיוע ממשיכים להתמודד עם הגבלות גישה רציניות לרצועה. הגבלות אלה משבשות את יכולתם של ארגוני הסיוע לתת מענה אפקטיבי וזמין לצרכים הדחופים של האוכלוסייה" - כך קובע דו"ח של המשרד לעניינים הומניטאריים של האו"ם בשטחים הפלסטיניים, שפורסם בשבוע שעבר. עוד ציינו אנשי האו"ם כי תקריות אלימות ממשיכות לסכן את יציבות הפסקת האש, שיושמה על ידי ישראל באורח חד צדדי ב- 18 בינואר, ובהמשך גם על ידי חמאס ופלגים פלסטיניים נוספים.

נציגי האו"ם עסוקים בהערכת הצרכים והנזקים. 22 ימי הקרבות הותירו יותר מ-1,300 פלסטינים הרוגים ומעל ל-5,300 פלסטינים פצועים, וכן שלושה אזרחים ישראלים הרוגים ו-182 ישראלים פצועים. במהלך העימות נגרם נזק רחב היקף לבתי עסק, לתשתיות ציבוריות וחקלאיות. כמו כן, סביר להניח כי מעשי האיבה הותירו חותם רגשי ופסיכולוגי על האוכלוסייה. המצב ההומניטרי ברצועת עזה היה קשה עוד לפני פרוץ העימות, וזאת עקב הסגר שנמשך 18 חודשים, כאשר 80% מאוכלוסיית הרצועה כבר הייתה תלויה בסיוע מהאו"ם. ארגוני הסיוע מתמקדים כעת בשיקום השירותים הבסיסיים, כולל מים, בריאות, מזון, סיוע במזומנים, חינוך ותמיכה פסיכו-סוציאלית. החלו עבודות לתיקון מבני מגורים, מערכות המים והתברואה, מתקני בריאות ותשתיות חיוניות אחרות.

ב-2 בפברואר הושקה בז'נבה מגבית החירום המיוחדת לרצועת עזה: 613 מיליון דולר למימון 106 פרויקטים של ארגונים לא-ממשלתיים ו-82 פרויקטים של סוכנויות האו"ם. פרויקטים אלה אמורים לתת מענה לצורכי השיקום ההומניטרי הראשוני של אוכלוסיית עזה.

תוכנית הסיוע המפורטת ותמצית בעברית של דו"ח האו"ם על המצב בעזה - באתר www.ochaopt.org

בהאג שוקלים לתבוע מפקדים בצה"ל בגין פשעי מלחמה בעזה

בית הדין הפלילי הבינלאומי בהאג (הולנד) בוחן דרכים לתבוע מפקדים ישראלים בגין פשעי מלחמה ברצועת עזה - כך דיווח היומון הלונדוני "טיימס" בשבוע שעבר.

הפשעים המיוחסים לצה"ל כוללים שימוש בזרחן לבן קטלני באזורים מאוכלסים בצפיפות. ישראל הכחישה תחילה, כי היא משתמשת בכלי נשק זה הגורם לכוויות, אך מאוחר יותר הודתה בכך שנעשה בו שימוש, ובצה"ל הורו על פתיחת חקירה בנושא.

ארגונים פלסטיניים כבר עתרו לבית הדין בהאג, אלא שאז נאמר להם, כי לא ניתן לגבש תיק נגד ישראל, משום שאינה חתומה על המסמך, שהסדיר את הקמת בית הדין הבינלאומי - אמנת רומא. ואולם לאחרונה אמר התובע לואיס מורנו-אוקמפו ל"טיימס", שהוא שוקל לגבש תיק, בגין הפשעים שבוצעו בעזה, שיתייחס לתחום השיפוט הפלסטיני. ארגונים פלסטיניים טענו, כי הרשות הפלסטינית היא מדינה דה-פקטו בשטחים שבהם בוצעו הפשעים שבהם מדובר.

מכתב למערכת

בחד"ש מצאתי חברים אמיתיים

שמי סלבה, אני אזרח ישראלי ממוצא רוסי, שבמהלך מלחמת עזה עברתי תהליך משמעותי בהתפתחותי האישית, שגרם לי לעיין מחדש בערכים של החברה, בה אני חי.

לפני המלחמה הייתי פעיל שלום צנוע והאמנתי שניתן להשיג שלום בין ערבים ליהודים רק בדרך של פיוס בין אנשים פשוטים, לא ברמה פוליטית. עשיתי צעדים קטנים בכיוון זה. יחד עם זאת, לא הייתה לי התנגדות עקרונית לשירות צבאי בתור קצין מילואים בפיקוד העורף. אולם מלחמת עזה גרמה לי לפקוח עיניים. נחשפתי לתמונות מזעזעות של הרג ופציעה של אזרחים, רעב, מצוקה וסבל אנושי רב ממדים בעזה. שמתי לב שבתגובה לכך, התקשורת הישראלית השמיעה טיעונים שונים, במטרה להפחית מההלם, שתמונות אלה מטילות על הצופה, ולנרמל אותן. ואילו האזרחים ברובם אימצו בקלות את הטיעונים האלה.

אני סירבתי להאמין להצדקה של שפיכת הדמים, ובין המשמרות במילואים הצטרפתי להפגנות נגד המלחמה ושם פגשתי פעילים של חד"ש. מהר מאד נתברר שיש לכך מחיר: נאלצתי לעמוד לבד מול מה שמכונה "הקונסנזוס הלאומי בעד המלחמה" והמון עוין. לראשונה מאז שעליתי מברה"מ שאלתי את עצמי: האם מותר לי לחשוב אחרת? האם מותר לי להטיל ספקות בפעילות הממשלה? הצבא? התקשורת? האם מותר לי לחשוב שדו-קיום ושלום אפשריים בארץ זו ללא שפיכת דמים? האם מותר לי להתייחס לפלסטינים כבני אדם שווים, כידידים, במקום לשנוא אותם? האם מותר לי לחוות תחושות הזדהות עם הסבל האנושי הזה?

היום, לאחר המלחמה, אני מבין כי המבנה של החברה הישראלית מעוות בגלל חטא קדמון: הדריסה הכוחנית של האחר. זה החל בכיבוש המכוער, בגירוש ערבים מבתיהם, וזה ממשיך בניצול דורסני וחזירי, שקבוצות חזקות, האליטות הישראליות, מפעילות כלפי קבוצות אחרות: עדות מזרח, ה"רוסים", ה"אתיופים", העובדים הזרים.

איפה המקור? בעקרונות של החברה הישראלית, המופצים ע"י מערכת החינוך, התקשורת והצבא. חבר כנסת, שר לשעבר ובעל PHD מ-MIT, עוזי לנדאו, אמר בפורום באוניברסיטה העברית, שצריך לשלול זכויות אזרחיות מכל אחד שלא תומך בפתרון צבאי לסכסוך יהודי-ערבי. אל תשכח אותי, ח"כ ד"ר לנדאו, אני לא רוצה את הזכויות שתתן המדינה הפאשיסטית שלך!

להגיד את האמת: לא רע לי בצבא, כי אוהבים אותי שם. אבל המערכת הצבאית היא אחד המנגנונים הזורעים את השנאה ואת הכוחניות. לכן אינני רואה יותר הצדקה מוסרית כלשהי להמשיך לשרת בצבא של דמשטר, המפר בצורה כה ברוטאלית קווים מנחים בסיסיים ביותר של דמוקרטיה ואנושיות.

בחד"ש מצאתי סוף-סוף בארץ זו חברים חדשים אמיתיים, המקבלים באהבה אותי וכל אחד אחר, ללא הבדל מעמדי או לאומי, ערבי כיהודי, עני כמבוסס, אישה כגבר, שרוצה להתקיים בכבוד לצד האחר ללא תאוות בצע, ללא רצון להתחרות על חשבון של מישהו אחר.

יארוסלב יוסים, ירושלים

רוקדים על סיפון "הטיטניק", אך ללא מוסיקה

מה יש לשלושת המועמדים לראשות הממשלה לומר על המשבר הכלכלי?

מאת **אפרים דווידי**

בעלי הון, כלכלנים, פוליטיקאים ואנשי תקשורת הגיעו כמדי שנה לכינוס הכלכלי העולמי בדאבוס שבשווייץ, שנערך בשבוע שעבר. רבים הגיעו, אבל השנה רבים יותר החליטו להישאר בבית. הכנס היוקרתי קיבל השנה משמעות שונה על רקע המשבר הקפיטליסטי העולמי. כותרת הכנס השנה הייתה - "מעצבים את העולם לאחר המשבר". אך בקרב בעלי ההון, הכלכלנים והפוליטיקאים, ישנם רבים שלא רוצים לקשור את שמם למושג "משבר", וקשה להם עד מאוד לנסות ולהתמודד עם שאלת עתידו של הקפיטליזם .

באופן לא מפתיע, המשבר לא הפריע לנציגי הממשלה, לפוליטיקאים הבכירים ולבעלי הון מישראל להגיע לדאבוס. ייתכן שהסיבה נעוצה בהיות ההשתתפות בכנס "הוצאה מוכרת לצורך מס" או "הוצאה בתפקיד". וכך כל הציבור בישראל משלם 1,700 דולר עבור בקבוק יין, או מחיר מציאה עבור לילה במלון – 2,500 דולר. הנציגים הרשמיים של ישראל בכנס היו נשיא המדינה שמעון פרס, נגיד בנק ישראל סטנלי פישר, ובאופן מפתיע, עקב הבחירות הקרבות, גם יו"ר הליכוד והטוען לכתר בנימין נתניהו, שככל הנראה סמך על הסקרים, המצביעים על נצחונו, ולא ראה הכרח להישאר בישראל ימים ספורים לפני הבחירות.

הנשיא פרס, הנחשב לאחד המשתתפים הפופולאריים ביותר בפורום הכלכלי העולמי, הגיע אליו גם הפעם. פרס מקפיד להגיע לכנס ההון והשלטון העולמי עוד מהימים, בהם נשא בתואר "סגן יו"ר האינטרנציונל הסוציאליסטי", והיה מנהיגה של מפלגה ששמה "העבודה". פרס, פישר ונתניהו יכלו להיפגש בזמן הוועידה עם יו"ר חברת המחשבים דל, מייקל דל; עם מייסד פייסבוק, מארק צוקרברג; עם נשיא חברת סיסקו, ג'ון צ'יימברס, ועם ראשי קרנות ההשקעה הלאומיות של דרום-קוריאה ומדינות נוספות במזרח אסיה ובאירופה. פרס התנגש על הבמה עם נשיא טורקיה, ארדואן, וסביר להניח שהוא רוצה לשכוח את התקרית הזאת.

בטרם צאתו לדאבוס המושלגת והיקרה להחריד, הודיע יו"ר הליכוד בנימין נתניהו, כי אם הוא ייבחר לראשות הממשלה, הוא ישאיר את תיק האוצר בידי הליכוד ולא יעניק אותו לאחת השותפות הקואליציוניות בממשלתו העתידית. נתניהו אף הבהיר כי הוא יתווה את דרכה הכלכלית של ממשלתו, גם אם לתפקיד עצמו ימונה שר אחר ממפלגתו.

לדברי נתניהו, "המשבר שאליו אנחנו נכנסים הוא כבד מאוד, אך אנו נכנסים אליו מאוחר יותר משאר המדינות, כיוון שבממשלות הליכוד האחרונות נעשו רפורמות חשובות ששיפרו את מצבה של הכלכלה הישראלית". כרגיל אצל נתניהו, יש לקרוא את דבריו בהיפוך: ישראל לא נכנסה למשבר "מאוחר מאוד", במדינת ישראל המשבר בעיצומו מזה חודשים רבים. יתר על כן, ה"רפורמות החשובות" כגון פירוק מנגנוני הרווחה, פגיעה באוכלוסיות מוחלשות, הפרטה והעמקת שילובו של המשק הישראלי בגלובליזציה הקפיטליסטית - רק העמיקו את השלכות המשבר ועוד יעמיקו אותו בעתיד הקרוב. כפי שהמלחמה בעזה, לה נתניהו היה שותף פוליטי, תתרום אף היא להעמקת המשבר.

נתניהו בוודאי זוכר את ההשלכות המקומיות של משבר ההיי-טק באוקטובר 2000, בעת כהונתנו של מנהיג העבודה, אהוד ברק, כראש ממשלה. המשבר ההוא הכה את ענף ההיי-טק המקומי בדיוק עם פרוץ האינתיפאדה השנייה. השילוב הזה בין משבר עולמי (שאז, היה "רק" ענפי) עם ההתקוממות הפלסטינית האיץ את המשבר בישראל, ובמשך שלוש שנים נרשם גידול שלילי בתוצר המקומי.

לא שומעת, לא רואה ולא מדבר

שלושת המתמודדים על ראשות הממשלה מזכירים את שלושת הקופים: אחת לא שמעה על המשבר, ולכן אין לה מה להגיד; השני, נתניהו, אינו מסוגל לראות את החורבן החברתי והכלכלי שחולל בעת כהונתו כראש ממשלה וכשר האוצר; והשלישי, אהוד ברק - לא מדבר. עבור ברק, המשבר הוא "כמו צונאמי כלכלי" (כך הוא אמר בפגישה סגורה), סוג של תופעת טבע מצערת, שאיש אינו יכול להתמודד עמה.

אך החמור מכל הוא, שלפי הסקרים שפורסמו בימים האחרונים, לנתניהו הסיכוי הרב ביותר להקים ממשלה. כ"מנצח" בטרם עבר את מבחן הקלפי, התייצב מנהיג הליכוד בדאבוס, על מנת לשמוע ולהשמיע אותן "אמיתות" על שוק חופשי והפרטות, שהיו תשתית המשבר העולמי.

החברתי מול הכלכלי

כאמור, לא כולם הגיעו לדאבוס. נשיא ברזיל, לואיש אינסיו דה סילבה, המכונה "לולה", העדיף השנה להשתתף בפורום החברתי העולמי שנערך בבלם, באזור האמזונאס בארצו. בשנה שעברה "לולה" היה בדאבוס, אך השנה, יחד עם נשיאי ונצואלה, בוליביה, אקוואדור ופרגוואי, העדיף להשתתף במפגש הגדול בעולם של הפעילים החברתיים נגד הגלובליזציה הקפיטליסטית. אגב, הפורום החברתי, המתכנס בימים אלה בברזיל, בהשתתפות 120 אלף פעילים, הוקם כדי להוות אלטרנטיבה לפורום הכלכלי של דאבוס.

גם בשוויץ המושלגת השתתפו אלפים בהפגנות נגד הפורום הכלכלי. בהפגנה שנערכה בקרבת דאבוס, שדוכאה ביד קשה בידי משטרת שוויץ "השלווה", אמר אחד מפעילי האיגודים המקצועיים לכתב הטלוויזיה הצרפתית:

"זו ההפגנה הגדולה מאז הוקם הפורום הכלכלי. אבל בניגוד לשנה שעברה, הפורום בדאבוס דומה יותר לריקוד האחרון שעל סיפונה של הספינה טיטניק, בטרם זו ירדה למצולות. אבל בשונה מהטיטניק, בדאבוס בעלי הון ופוליטיקאים רוקדים, אבל ללא צלילי התזמורת – הנגנים פוטרו".

בדרום אפריקה לא יפרקו סחורות מישראל

איגוד עובדי התחבורה בדרום אפריקה הודיע, כי חבריו לא יפרקו אוניות הנושאות סחורה מישראל, וזאת כהזדהות עם מאבק הפלסטינים לעצמאות לאומית ובתגובה לפעולה הרצחנית של צה״ל בעזה.

קונפדרציית האיגודים המקצועיים של דרום אפריקה (COSTAU), הוועד לסולידריות עם העם הפלסטיני וברית הנוער הקומוניסטי של דרא״פ פרסמו הודעה משותפת, המסבירה, כי סירובם של פועלי הנמלים לטפל בסחורות שמקורן בישראל הוא חלק משבוע פעילות נגד מדיניות האפרטהייד הישראלית. איגוד עובדי התחבורה גם קרא לפועלים בכל העולם לפעול להחרמת סחורות מישראל ״עד להקמת מדינה פלסטינית עצמאית״.

לדברי מזכ״ל האיגוד, **רנדל האוורד**, פועלי האיגוד לא יפרקו סחורה שמקורה בישראל. האיגוד הדרום אפריקאי הוסיף, כי הוא מצדיע ״למיליוני הפועלים ברחבי העולם, שגינו בפומבי ופעלו לבידוד מדיניות האפרטהייד הישראלית. צעד זה יהדהד אצל פטרוניה של ישראל בארצות-הברית, המממנים את מכונת ההרג הישראלית״.

אין זו הפעם הראשונה שפועלי הנמל בדרא״פ נוקטים צעד כזה. בשנה שעברה, סירבו עובדי הנמל וההובלה לפרוק ספינה, שנשאה על סיפונה נשק לזימבבואה, וזאת במחאה על שלטונו של נשיא המדינה, הגובלת בדרום אפריקה, רוברט מוגאבה. במקרה הישראלי, הבהיר האוורד, זה כלל לא משנה לאיגוד, אם מדובר בכלי נשק או במזון: ״החרמת הסחורות מישראל היא חלק ממסורת מאבק מפוארת של איגודי העובדים, ובייחוד של עובדי הנמלים. ב-1963, בעת המאבק הכלל-עולמי נגד משטר האפרטהייד, עובדי הנמל של דנמרק סרבו לפרוק סחורה מאוניה דרום-אפריקאית. האוניה הפליגה לשוודיה, בתקווה לפריקת המטען שם, אבל גם בשוודיה סירבו העובדים לטפל באוניה. מאוחר יותר הצטרפו למאבק עובדי נמל ליברפול ופועלי נמלי סן פרנציסקו. תושבי דרום אפריקה, ובייחוד פועלי דרא״פ, אסירי תודה לצעדים אמיצים אלה, שננקטו לפני עשורים רבים. המאבק המעמדי והאינטרנציונליזם של העובדים לא מכיר גבולות״. יצוין, כי בשבוע שעבר הצטרף לחרם על סחורות מישראל גם איגוד עובדי הנמלים בחוף המערבי של אוסטרליה.

נוסף לצעד של סירוב לפרוק סחורות, עובדי הנמלים לקחו חלק גם בשורה של הפגנות שנערכו ברחבי דרום אפריקה. בהפגנה ביוהנסבורג נטלו חלק ראשי איגודי הנמלים והימאים וכן השר לענייני מודיעין לשעבר, רוני קסרליס, מראשי המפלגה הקומוניסטית. בעיר דרבן נערכה עצרת באצטדיון בהשתתפות מזכ״ל הפדרציה של האיגודים המקצועיים, **זוולמידזינה ואווי**, ראשי המפלגה הקומוניסטית ומנהיגי הקונגרס הלאומי האפריקאי.

ייסגר בסיס אמריקאי בקירגיזסטן

נשיא קירגיזסטן, **קורמנבק בקייב**, הודיע בשבוע שעבר, כי ארצו לא תתיר יותר לארצות-הברית להשתמש בבסיס חיל האוויר מאנאס, שממנו נוהגים מטוסים אמריקאיים להמריא לפעולות באפגניסטן. ההחלטה צפויה להקשות באופן מרחיק לכת על פעולות נאט״ו וארה״ב באזור.

"מדינת קנטונים" לא באה בחשבון

סלאם פיאד, ראש ממשלת הרשות הפלסטינית, ביקר בחריפות את מנהיגי הממסד הישראלי. הוא האשים אותם, כי בדברם על ״שתי מדינות לשני העמים״, הם מתכוונים בפועל למדינת קנטונים בגדה המערבית, המנותקת מעזה.

עוד אמר פיאד, כי מנהיגי ישראל חותרים להסדר חלקי, כדי להנציח את הכיבוש ולאפשר את הרחבת ההתנחלויות. בכך הם מכשילים את ההסדר המדיני, המבוסס על קווי ה-4 ביוני 1967.

פיאד אמר את הדברים במסיבת עיתונאים ברמאללה (7.2), שלושה ימים בלבד לפני הבחירות בישראל.

ארה"ב: נסגרו שלושה בנקים נוספים בשל המשבר הקפיטליסטי

שלושה בנקים נוספים נסגרו לאחרונה בארה״ב בהוראת הממשל: שניים מהם במדינת קליפורניה ואחד - בג׳ורג׳יה. שווי הנכסים הכולל של שלושת הבנקים מגיע ל-3 מיליארד דולר והיקף הכסף המופקד בהם כ-2 מיליארד דולר.

מאז תחילת השנה נסגרו בארה״ב תשעה בנקים. בשנה שעברה נסגרו בארה״ב 25 בנקים. סגירתם של עשרות בנקים מצביעה על עומק המשבר הקפיטליסטי, שהוא הקשה ביותר שפקד את ארה״ב מזה 70 שנה. הרשות לביטוח פיקדונות בארה״ב הכריזה לאחרונה על 171 בנקים כ״בעייתיים״ - זינוק של 46% בהשוואה לתחילת 2008.

שתי הסרבניות שוב נידונו למאסר

לאחר שהשתחררו מהכלא, הסרבניות **רז בר-דוד ורון ומאיה יחיאלי וינד** חזרו לבסיס מיט״ב בתחילת השבוע שעבר ושוב סירבו להתגייס. הן נידונו לעשרה ימי מחבוש על תנאי. למחרת, משעמדו בסירובן, הופעל העונש על תנאי, ועליו הוספו 15 ימי מחבוש למאיה, שנידונה, אפוא, ל-25 ימי מחבוש. לרז הוסיפו 20 ימי מאסר, והיא נידונה ל-30 ימים בכלא. זו תקופת הכליאה החמישית של רז, הצפויה להשתחרר מהכלא בתחילת מארס, ותקופת הכליאה השנייה של מאיה, הצפויה להשתחרר מהכלא בסוף פברואר.

מכתבי מחאה על הכליאה החוזרת של סרבניות המצפון יש לשלוח אל אהוד ברק, שר הביטחון, משרד הביטחון, הקריה תל-אביב 64743. או בפקס 03-6975423.

נא להכיר: הטלוויזיה החברתית

מפגש היכרות עם הטלוויזיה החברתית יתקיים ביום א׳, 15 בפברואר, בשעה 18:30 בתל-אביב.

הטלוויזיה החברתית מקימה מערכת חדשות עצמאית, המבוססת על מתנדבים, לסיקור המציאות בישראל מנקודת מבט ביקורתית, והיא מעוניינת לצרף אליה כתבים, תחקירנים, עורכי וידאו, קריינים, בוני אתרים ומתרגמים לערבית ולאנגלית. מפגש ההיכרות נועד למסור מידע נוסף על פעילות הטלוויזיה החברתית, בה על פי הגדרת פעיליה ״משודרים מדי יום מחדלי השלטון ועוולות בעלי ההון״.

פרטים נוספים על המפגש - בטלפון 03-5187793, או באתר: www.TV.social.org.il

ההסכם הקיבוצי החדש פוגע במאבטחים

הפורום לאכיפת זכויות עובדים, בו חברים הארגונים קו לעובד, האגודה לזכויות האזרח, איתך, שדולת הנשים בישראל והתוכנית הקלינית למשפט ורווחה באוניברסיטת תל-אביב, הגיש לשר התמ"ת, **אלי ישי**, התנגדות לכוונתו להוציא צו שירחיב את ההסכם הקיבוצי החדש של עובדי השמירה, עליו חתמו ההסתדרות וארגון חברות השמירה.

לפי ההסכם הקודם, החל כיום, עובד בשמירה זכאי להפרשה לקרן פנסיה לאחר ששה חודשי עבודה ובאופן רטרואקטיבי, מתחילת עבודתו. לפי ההסכם החדש, אותו נדרש ישי לאשר, עובד שמירה זכאי לפנסיה לאחר ששה חודשים, אך לא באופן רטרואקטיבי. שינוי זה פירושו - הפסד משמעותי של זכויות פנסיוניות.

כבר לפני כשנה פנו הארגונים לשר ישי והתריעו בפניו, כי הסכם הפנסיה הכללי, שנחתם בין ההסתדרות לארגוני המעסיקים, יפחית בעתיד את זכויות העובדים המוחלשים בישראל. צו ההרחבה הנוכחי מוכיח, כי אכן זה מה שקורה.

"נוכח העובדה, שמדובר במקצוע בו יש סכנות ממשיות לחיי העוסקים בו, אנו קוראים לך שלא להרחיב את ההסכם, עד שלא יועלו גובה ההפרשות" - כתב עו"ד **ערן גולן**, חבר הוועד המנהל של קו לעובד, והוסיף, שהזכאות להפרשה לקרן פנסיה חייבת לחול מיום עבודתו הראשון של העובד.

עוד כותבים הארגונים כי ההסכם נחתם מבלי שאושר על ידי העובדים בענף השמירה, וכי בענף זה לא נערכו בחירות מזה שנים. בית הדין האזורי לעבודה קבע לאחרונה, כי "דמי הארגון, אותם מקבלת ההסתדרות מהעובדים, נאמדים בעשרות מיליוני שקלים בשנה. במצב הקיים, עיקר תפקידה של ההסתדרות מתמצה בגביית דמי ארגון".

כל שבוע נהרג עובד בתאונת עבודה

55 עובדים נהרגו כתוצאה מתאונות עבודה בשנת 2008, מתוכם 45 עובדים ישראלים ו-10 מהגרי עבודה ופועלים פלסטינים מהשטחים. נתון זה משקף שיעור של 1.96 פגיעות קטלניות ל-100,000 עובדים - כך מסר בשבוע שעבר **יורם אלעזרי**, מפקח עבודה ראשי במשרד התמ"ת.

מהנתונים עולה, כי בענף הבנייה ובבנייה ההנדסית נרשמו מספר מקרי המוות כתוצאה מתאונות עבודה הגבוה ביותר: 23 עובדים נהרגו באתרי בנייה, והם מהווים 42 אחוז מכלל תאונות העבודה הקטלניות. עם זאת, הממוצע החמש-שנתי של ענף זה עומד על 23.4 הרוגים בשנה - ירידה מתמדת במספר ההרוגים בשיעור ממוצע של כ-6% בשנה.

ענף התעשייה הינו השני מבחינת שיעור ההרוגים: 20 עובדים נהרגו בתאונות עבודה בתעשייה (36% מכלל תאונות העבודה הקטלניות), כאשר הממוצע החמש-שנתי עומד על 18 הרוגים בשנה. בתעשייה דווקא ניכרת מגמת עלייה במספר ההרוגים, בשיעור ממוצע של כ-11% בשנה. ענף החקלאות הוא השלישי מבחינת שיעור ההרוגים: 4 עובדים, וביתר הענפים נהרגו 8 עובדים.

מנתוני משרד התמ"ת עולה עוד, כי 18 עובדים נהרגו כתוצאה מנפילה מגובה. התאונות האופייניות הן: נפילות מפיגומים, נפילות לפירים, נפילות מגגות שבירים, נפילות במהלך התקנות או פירוקים מעמודים וממקומות גבוהים.

הישג לתושבי רמת השרון

לא ייבנה מבנה במתחם תע"ש עד לבדיקת זיהום המים והקרקע

שרה גדות, שופטת בית המשפט המחוזי בתל אביב, הורתה למוסדות התכנון ולמנהל מקרקעי ישראל שלא לקדם את התוכנית להפיכת מתחם תע"ש ברמת השרון לאזור מגורים, תעשייה ושירותים, לפני שייערך סקר מקיף למיפוי זיהום המים והקרקע באזור. החשש הוא שהקרקע במתחם, המשתרע על פני 7,500 דונם, רוויה חומרים מסוכנים, כתוצאה מפעילות תעשייתית רבת שנים של מפעלי התעשייה הצבאית במקום.

בהחלטתה, קיבלה השופטת את עתירתן של עמותת "אדם טבע ודין" ועמותת "אחלה - איכות חיים לתושבי השרון" נגד עיריית הרצליה, המועצה האזורית דרום השרון ועיריות רמת השרון והוד השרון. העיריות פועלות מזה תקופה ארוכה, כדי לנצל את שטחי הנדל"ן במתחם תע"ש ולהקים בו מתחם מגורים יוקרתי, ובו 23 אלף יחידות דיור.

לפני עשר שנים החליטה הממשלה לפנות את מתחם תע"ש ברמת השרון, ולטהר את השטח, בו פעלו מפעלים שהשתמשו, בין היתר, במתכות כבדות, בחומרי נפץ, ברעלים ובדלקים. לפי התוכנית, מימון הפעולות היקרות של טיהור הקרקע יגיע משיווקה במחיר גבוה בשל מיקומה המבוקש. אלא שעד כה לא בוצע סקר שבדק את היקפי הזיהום, אופיו ומיקומו. סקר זיהום מים אמנם בוצע, אך ממצאיו טרם גובשו. אך למרות הנתונים הלוקים בחסר, הוועדה המחוזית, האחראית לפרויקט, המשיכה בקידומו והורתה על הפקדת תוכנית בניה.

העמותות הסבירו בבית המשפט, כי הוועדה המחוזית החליטה לקדם את התוכנית מבלי שיהיו בפניה נתוני אמת עדכניים ומלאים על אודות מיקום זיהומי הקרקע וזיהומי מי התהום במקום, סוג החומרים המסוכנים, כמותם וריכוזם, ומבלי שנקבעו דרכי הטיהור, אמצעי הטיהור ומקורות המימון לכך. עוד טענו העמותות כי מדובר בתוכנית רשלנית, אשר בידי מתכנניה לא היה קיים מידע מוסמך ומלא על הסיכונים שבמקום.

השופטת קיבלה, כאמור, את עמדת העמותות וקבעה, כי ההחלטה להפקיד את התוכנית בדבר בנייה באתר לוקה בחוסר סבירות, נוכח היעדרה של תשתית עובדתית מהימנה, ראויה ומספקת בנושא זיהום המים והקרקע - ולכן דינה להתבטל. היא קבעה עוד, כי סקרי הקרקע שנעשו עד כה הם היסטוריים ובלתי-מספקים, ופסקה לעיריות הנתבעות תשלום הוצאות משפט בסכום של 30 אלף שקלים.

ב"אדם טבע ודין" ברכו על ההחלטה וציינו, כי ההחלטה שמה קץ לתפיסת עולם מעוותת, לפיה המדינה יכולה לקדם תוכניות בנייה על קרקעות שזיהומה במשך עשרות שנים, תוך פגיעה בבריאות הציבור, לפני שהכירה בחובתה לטפל בהן. בעמותה ציינו, כי בישראל ישנם כיום רבבות דונמים של קרקעות, שאינם מנוצלים כתוצאה מזיהום לאורך שנים, ואילו הממשלה מתנערת מאחריותה לדאוג לשיקומם.

עובדי נמל חיפה מתנגדים לנמל פרטי

בעוד עובדי הנמל מציינים את הצלחתם לדחות את ההחלטה בדבר הפרטה חלקית של נמלי הים הקיימים (ר' "זו הדרך" 4.2), הנחית עליהם שר התחבורה שאול מופז מכה נוספת: השר החליט להקצות 800 מיליון שקלים להקמת נמל פרטי בתחומי העיר חיפה.

מאיר תורג'מן, יו"ר ועד העובדים בנמל חיפה, הודיע בתגובה, כי העובדים ישביתו את העבודה בנמלי חיפה ואשדוד, עד שהשר יחזור בו מהחלטתו. תורג'מן הביע התנגדות נחרצת להעברת הנמל החדש, המוקם בסמיכות לנמל חיפה הקיים, לידיים פרטיות, והדגיש, כי כל נמל שיוקם בישראל יטופל בידי עובדי הנמלים. כל ניסיון להקמת נמל פרטי, התריע תורג'מן, יגרום למשבר כלכלי, כיוון ששני הנמלים הראשיים חיפה ואשדוד יסגרו שעריהם ויצאו למלחמת עולם.

תורג'מן ביקש מעיני, יו"ר ההסתדרות, להכריז על סכסוך עבודה בנושא מסירת ניהול נמל לחברה פרטית.

ההסתדרות בהוד השרון תכריז שביתה נגד פיטורים בעירייה

שאולי דור, יו"ר ההסתדרות בהוד שרון, הודיע למנכ"ל העירייה, נתן אברהם, כי אם העירייה תחל בפיטורי עובדים, ההסתדרות תכריז על סכסוך עבודה ועל שביתה ללא הגבלת זמן של עובדי העירייה.

עיריית הוד השרון מתכננת פיטורי עובדים במסגרת מה שמכונה "תוכנית הבראה". אך יו"ר ההסתדרות הבהיר, שהכיסוי השקוף של "תוכנית הבראה" לא ימנע את ההתנגדות הנחרצת לפיטורי עובדים. שאולי דור קרא לראש העירייה לקצץ בתקציבי המנגנון ולא בפרנסת העובדים.

"עיר לכולנו" מתנגדת להחלטה בדבר הפרטת בריכת גורדון

תנועת עיר לכולנו מתנגדת להפרטה של בריכת גורדון המחודשת, אותה מציעה הנהלת עיריית ת"א-יפו, ותובעת שהבריכה תופעל בידי אגף הספורט העירוני. אם הנהלת העירייה לא תשנה את דעתה, השבוע אמור להתפרסם מכרז פומבי לניהול הבריכה בידי זכיין פרטי.

בריכת גורדון הייתה במשך שנים הבריכה האולימפית הציבורית היחידה בת"א-יפו, שהמים בה מליחים. בתחילת העשור הוחלט בעירייה להרוס את הבריכה, ולפני שלוש שנים החלה ההריסה. אך בעקבות מאבק ציבורי רחב, שניהלו תושבים, אישי ציבור ואנשי תרבות, נקבע כי העירייה תמשיך להפעיל את הבריכה לאחר שיתבצעו במקום שינויים. אולם העירייה נסוגה מהבטחתה ונערכת להפרטת הבריכה.

רוחיק גלעד וולנר, חברת המועצה בסיעת "עיר לכולנו", הבהירה, כי "עיר לכולנו" מתנגדת להפרטה של בריכת גורדון, ובכך מייצגת את עמדות המנויים.

עובדי ויטה הפגינו מול משרד האוצר ומול הבנקים

יותר מ-200 מעובדי מפעל "ויטה פרי גליל", רובם תושבי חצור הגלילית, הפגינו בשבוע שעבר מול משרד האוצר בירושלים ומול הנהלות הבנקים לאומי ודיסקונט בתל אביב. במהלך ההפגנות חסמו העובדים את הכביש והתעמתו עם שוטרים.

"ההפגנה הייתה יריית הפתיחה במאבק חסר פשרות למען פרנסתם של עובדי 'ויטה פרי גליל'. יש בקרבנו משפחות במצב קשה מאוד, וסגירת הפעילות משמעותה חורבן עבורן. אנחנו כנראה לא מעניינים את הממשלה והבנקים" - אמר יו"ר ועד העובדים, **מוטי חזיזה.**

יונה פרטוק, יו"ר מרחב גליל עליון בהסתדרות, הדגיש: "קריסה של 'ויטה פרי גליל' משמעותה קריסה של חצור הגלילית. זה מפעל שפרנסת האזור כולו תלויה בו. אני לא רוצה לחשוב, מה יהיה, אם הוא ייסגר".

מפעל "ויטה פרי גליל" בחצור הגלילית מעסיק כ-200 עובדים קבועים וכ-400 עובדים עונתיים. לפני שלושה שבועות, הגישו בנק לאומי ודיסקונט בקשה לכינוס נכסים של חברת "ויטה", הבעלים של המפעל. זאת ,לאחר שהחברה צברה חובות של 160 מליון שקל לבנקים ועוד עשרות מיליוני שקלים לספקים ולחקלאים. ההסתדרות והעובדים דורשים מהממשלה ומהבנקים להירתם ולדאוג להמשך קיומו של המפעל. מההסתדרות נמסר כי "מדובר במפעל רווחי ולכן יש צידוק להצלתו".

שיא של 27 שנה בארה"ב:
626 אלף תביעות חדשות לדמי אבטלה

מספר התביעות לדמי אבטלה בשבוע הראשון של פברואר הגיע בארצות-הברית לשיא שלא היה כמותו מאז אוקטובר 1982.

המוני המובטלים הנוספים, שנרשמו לקבלת דמי אבטלה, מעידים על ההחמרה חסרת התקדים בהיקף האבטלה בארה"ב. לפי תחזיות שונות, האבטלה בארה"ב עלולה להגיע השנה ל-8% מכוח העבודה.

במהלך שנת 2008 פוטרו בארצות הברית 2.6 מיליון עובדים שכירים - הנתון הגדול ביותר מאז שנת 1945. שיעור האבטלה במשק האמריקני הגיע בדצמבר ל-7.2% מכוח העבודה - הגבוה ביותר זה 16 שנה.

אובדן מקומות העבודה במפעלי התעשייה בארה"ב הגיע בשנה שעברה ל-149 אלף משרות; בסקטור השירותים העסקיים והמקצועיים, - ל-113 אלף משרות, ובענף הבנייה – ל-101 אלף משרות.

ת"ד 26205, ת"א 61261, טל' 03-6293944, פקס 03-6297263, info@maki.org.il
אתר מק"י : www.maki.org.il , אתר חד"ש : www.hadash.org.il